

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale|| De Avibvs

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLVI.

VD18 90528921

Titvlvs Primvs. De Aquilis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-11068

HISTORIAE NATVRALIS DE AVIBVS

LIBER PRIMVS.

De Auibvs Terreſtribus Carniuoris.

TITVLVS PRIMVS.

De Aquilis.

CAPVT PRIMVM.

De Aquila in genere.

Nomen.

AQVILA Graecis seu *αετός*, concitus feror seu *αετός*, quod semper augurium eius ueridicum esse soleat, *αετός*, Cypriorum dialecto *αετός* et *αετός*, Macedonum *αετός*, *αετός*, *αετός*, Pergaeorum *αετός* uocatur.

Descriptio.

Totam auis molem si spectes. *Corpus* ipsi densum, figura erecta. *Ossa* solida et nihil fere medullae habentia. *Magnitudo* determinari non potest. Viginti cubitales *a* in Ptolomaei pompa delati fuere. Inter Misenam et Dresdam tres in nido pulli totidem patulas quercus ingenti spatio complexo inuenti, quorum maximis alae per transversum extensae septem ulnas, ungues uiri grandis digitos aequabant, crura leoninis maiora erant. *Partes* si in rationem ueniant,

anterior *capitis* pars paulatim arctatur et in *rostrum* definit, quod durum, aduncum, ad senectutem crescit, sed tractu temporis fit inutile. *Oculi* sunt parui, charopi, concaui, profundi nec nimium oblongi nec exacte rotundi. *Dentes* nulli. *Cerebrum* adeo calidum, ut in puluerem redactum maniam exhibitum inducat. *Alae* rectae et extensae, in summitate recuruae, neruosae paucaeque carnis, magnitudinis tantae, ut eas *b* Home-
rus ianuis thalami compararit. *Pennae* in iis sunt durae et aliarum, anserum inprimis et columbarum permixtae pennae easdem absumunt. Dum pulli excluduntur, inedia albescent. *Pes* dexter sinistro maior, colore uterque difformis. *Ungues* adunci et recurui, quos in incesu intro semper uertit, nisi solem aut praedam intueatur,

b Home-
rus Iliade
ulr.

A

per-

perpetuo inspicit et hebetatos rostro aut ad lapides atterendo acuit quique, cum pullos nutriunt, inuertuntur. *Aluus* propter cibi humiditatem mollior. *Fel* c aerugineum, impense acre et mordax. *Sanguis* crassus et fibrosus. *Stercus* tantae acrimoniae, ut nulli *d* in medicina usui esse possit.

c Galen de Compos. Medic. fl. l. 4.
d Galen. l. 10. de simp. facult.

Locus.
e Suet. in Tiberio.
f Strab. Geogr. l. 7.

Quantum ad *sedes* et *loca*, nec in insulis, paruis inprimis, (cum Rhodi in culmine domus Tiberii confedisset, *e* portenti loco fuit) nec in locis prope *Maeotidem* *f* paludem nec in extrema *Scythia* et *Sarmatia* ob aeris forte inclementiam reperiuntur. In *Caucaſo*, *Tauro*, regno *Peruano*, *Germania*, *Polonia*, *Britannia*, *Dania* etc. in quibus praedae copia eas inuenias et quidem locis *g* *ὕψηλοις ἐπὶ δένδρων* (de *pygargo* et *morphno* id sumendum non est) *πρὸς ἀσφάλειαν τὰ μὴ ἐνεδρεύεσθαι*, id est, ut tutiores ab insidiis sint seu *διὰ τὸ βραδέως αἰρεσθαι ἀπὸ τῆς γῆς*, quia difficulter a terra attolluntur.

g Arist. H. A. l. 9. c. 32.

Nutrimen-
tum.

Nutrimen- *tum* ipsis carnes sunt *columbarum*, *anserum*, *cygnorum*, *gallinarum*, *ouium*, *cervorum* *hinnulorum* ob sui a morbo tutelam, *leporum*, *testudinum* *terrestrium*, *piscium* etiam et *cancrorum*, *serpentum* inprimis seu propter odium seu propter eam, quam ex humido et frigido cibo capiunt, uoluptatem. Sed nec a sui generis auibus iratae et famelicae abstinere. Cadauera tamen non tangunt, percnopterum si excipias. A meridie uenari quaedam incipiunt, ab orto sole quaedam. In praedam conspectam et iniuriae patentem (*lepus* in planis, *testudo* post coitum supina inuaditur) uelocissime et tormenti instar (hinc *ὄζυλαβῆς*) se demittunt, posteriore pedis digito feriunt et occisam in nidos deferunt. Falluntur tamen interdum, quod in *falcone* *Scalig.* Exerc. 237. *Scaliger* obseruauit, sed et a *polypo* apricante in profundum detractas *Aelianus* h *Aelian.* h adnotauit. *Potus* iisdem nullus forte, quod ad eum sanguis animalium sufficiat. Visae tamen aquam bibisse medicinae gratia et ultimo

h Aelian. H. A. l. 7. c. 11.

in senio rostro prae siccitate incuruato uitam aliquamdiu bibendo sustinere coguntur.

De *Sexu* *aquilarum* dubitari non debet. Datur genus, quod propter tres testiculos *triarchis* adpellatur. *Coeunt* uero frequenter et foemina ter decies in die compressa, si mas reuocet, denuo adcurrit. Vnde *Aegyptiis* et uenus dicitur et foli dicatur. Commiscetur aliquando cum accipitre, sed ouis incubare non dignantur, sed et marem cum lupa aliquando coire scriptores *Africani* referunt. Ouis maioribus XXX. minoribus XX. diebus incubant et ad exclusionis promotionem lapidem aetitem, qui aestum ouorum ab incubatione contractum, utpote frigidissimum, temperat et peculiare, qua pollet, ui partum adcelerat, in nido deponunt. Duos plerumque *excludunt* pullos quandoque tres. Exclusos solem aduersos intueri cogunt et inuitos eisdem obuertunt. Si forte oculos ui splendoris inflexerint aut nictatione obnubant, tanquam adulterinos abdicant, si immotis eum adspexerint, genuinos agnoscunt. Volatum adfectantes in *k* altum sublato dimittunt sibi relictos aut forte dilapsos suscipiunt, grandiusculos longissime tanquam rapinae aemulos a nido fugant *l* *καὶ ἐκ τῆ τόπῃ τῇ περὶ αὐτῆς παν- τὸς ἀπελάνυσιν.*

Quantum ad *uolatum*, a meridie ad uesperam mouentur, mane quiescunt, donec hominum conuentu fora impleantur. Tam sublimes recta uia feruntur et deorsum tanta mole corporis labuntur uelificatas alas modico caudae gubernaculo aduerentes, ut caeteras omnes aues superent et uel ideo a poetis altiuolantes *ὕψηλῆται* *m* dicantur. Tempore incubatus et nutritionis pernicitas illa imminuitur, sed motus tonicus perpetuo peculiaris manet.

Vocem ipsis clangere seu *χλάζειν* quidam, ut *n* *Homerus* et auctor *Philonelae* tribuunt, qui reboatus quidam est propter strepitum grauem auicularum motum obtundens, nonnulli pene mutas aut uix uocales, quod de tertio genere *Aristoteles* adfir-

Vox.
n Homer. Iliad. μ.

Sexus.

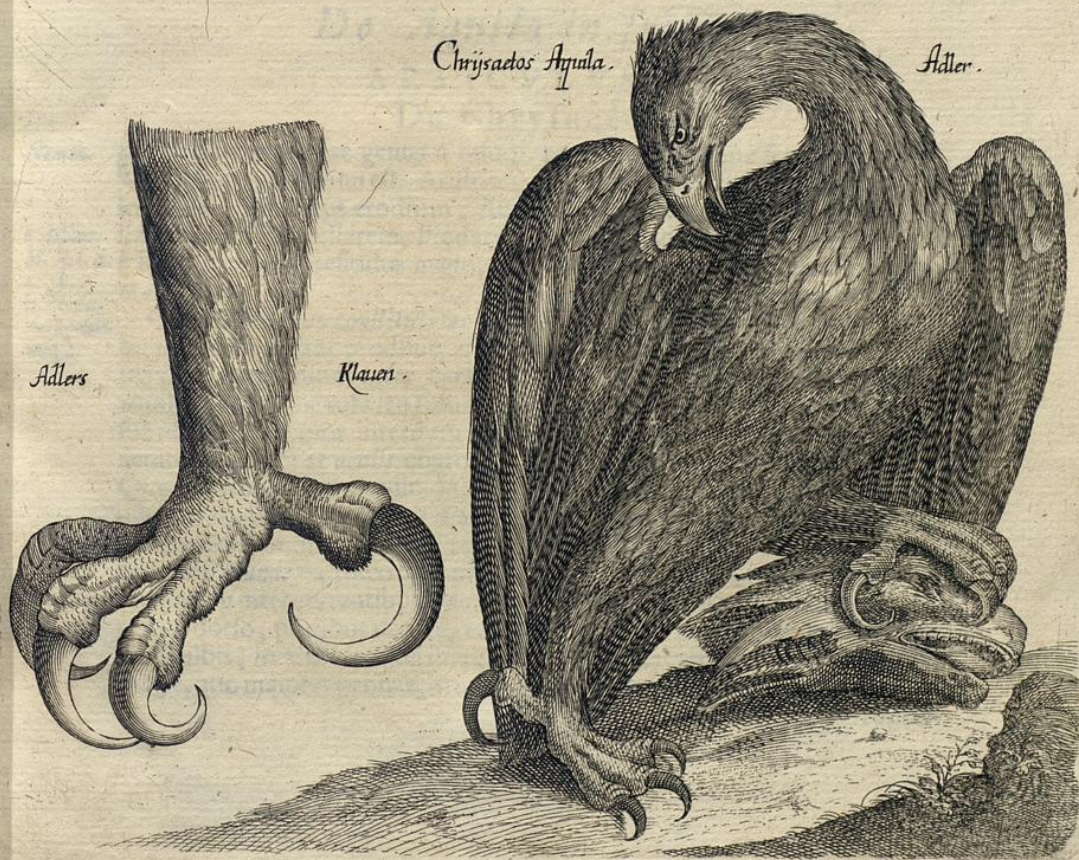
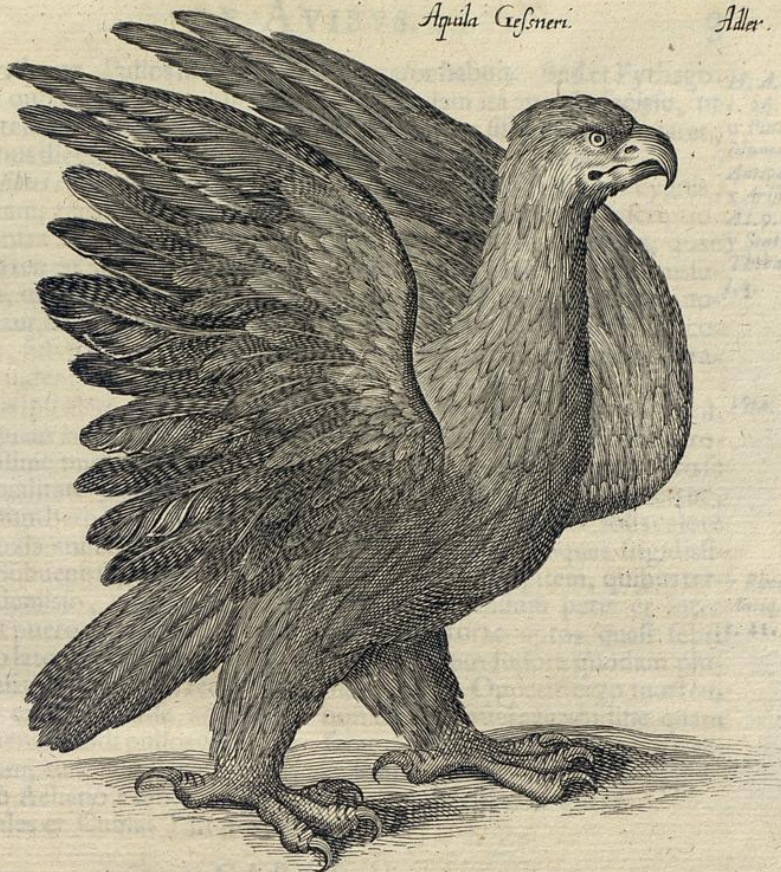
Genera-
tio.

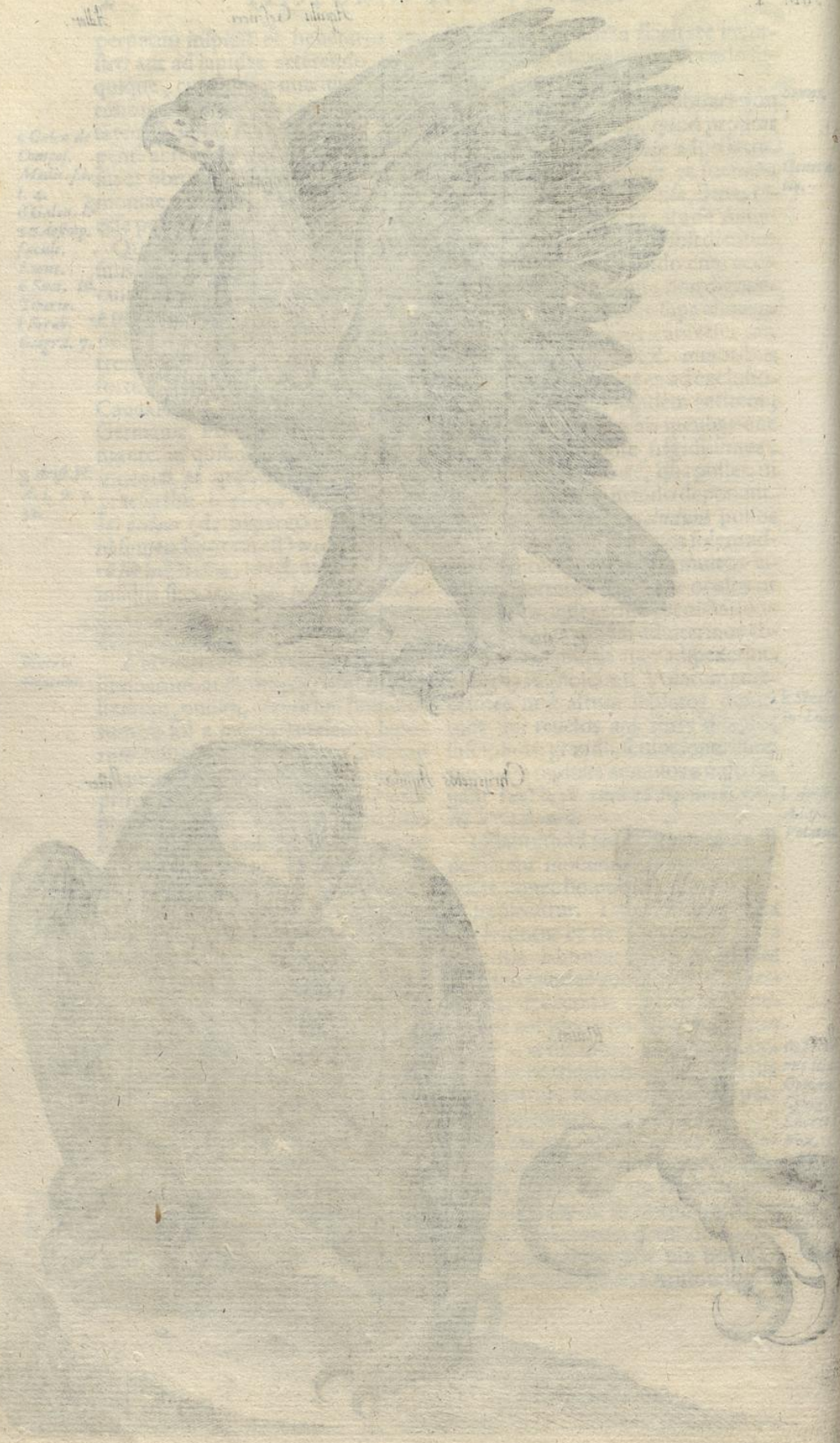
k Singuli
in Dion.

l. Arist. H. A. l. 9. c. 31.
Volatus.

m Homer. Iliad. Oppian. Cyneg. l. 1. Lucret. l. 1.

Ad

Senj
exte
o P
Flo
Aug
de n
Ma

Ing

pP
l.4.
q P
N.
c. 5
r A
H.
c. 1
s A
H.
c. 2
t A

No

a A
H.
c. 3
b P
rus.
Ode

firmat, trdaunt. Pullos mutos esse constat, quod illis lingua humore quopiam tenellis impediatur. Sed de hoc inferius dicitur.

Sensus externi. De *sensibus externis* non est, quod multa dicam, tam exacti est uisus, o ut sola contra rotantis iubaris lucem immotam teneat aciem, sola sublime ita uolans, ut a nobis tanta luce difficile cernatur, latentem sub frutice lepisculum, sub fluctibus nantem pisciculum uidere comperta sit.

Ingenium. Animam ipsi olere certissimum est, propter quam contracta ab ea corpora facillime putrescunt. De ingenio ac docilitate pauca occurrunt. Callitrichum herbam in nidum suum contra noxia animalia ingerere adfirmant. Subuenisse p Aristomeni in l. 4. V. G. Ceadam demisso, gratiam q uirgini q Plin. H. N. l. 10. c. 5. r pro lato contra serpentem auxilio retulisse, infantem recens natum s ab exitio seruasse apud auctores inuenies. Indi pullos educatos ad leporum, uulpium uenatum descripto ab Aeliano t modo instituebant. Tales et Cublai Tartarorum

Imperator habuit. Sed et Pythagoras u aquilam ita mansuefecisse, ut certis uocibus sisteret et deuocaret, u Plut. in Numa. Superodantem, dicitur.

Inimicitias gerunt x cum cygnis, x Arist. H. (pugnae apud Statium y descriptio. A. l. 9. c. 1. nem uide) trochilo, gruibus, quae y Statius. Thebaid. l. 3. ideo montem Taurum transmisserae lapillis uocem cohibent et noctu transuolant, ardeolis, ciconia, hierofalcone, uulturibus, dracone et serpentibus.

Vita quamuis salaci diuturna est. Vita. In senectute uisus hebetudine et rostri aduncitate tentatur, cum uero se illa grauari sentit, in sublime fertur, inde oculorum caligine solis calore dispersa, feruida in aquas frigidissimas z se dat praecipitem, quibus tertio immerita nidum petit et inter pullos capturae aptos quasi febri correpta cum sudore quodam plumas exuit. Oppetit ergo mortem non tam senio uel aegritudine, quam fame, in tantum superiore ad crescente rostro, ut aduncitas aperiri non queat.

CAPVT II.

De Aquila in specie.

ARTICVLVS I.

De Chrysaeto.

Nomen. Chrysaetos aquilae genus a fuluo colore ita dictum est. Aristoteles γρησσιον, Albertus erodium, Aelianus a aquilam stellarem, Pindarus b Iouis alitem, Hesiodus aegiopen etc. uocat.

a Aelian. De *externa eius constitutione* ueteres hoc duntaxat produnt, quod maxima sit omnium inter caeteras aquilas eademque rufa seu fulua aut subrutila (qui color interdum cum aetate mutatur) et oculis charopus. Quae Aldrouando a Ferdin. Medic. misa erat, pendebat libras duodecim, coloris in minutioribus totius corporis plumis ex fusco castanei albis sparsim intercurrentibus maculis, paucis dorso, pluribus uentre, radicibus albis, in alis et cauda fusci, eo magis, quo maiores pennae, in cruri-

bus ad pedes usque ferruginei. Longitudo ei ab extremo rostro ad ultimam caudam quinque dodrantum, a rostro ad extremos ungues quatuor spithamarum et ultra. Latitudo expansis alis spithamarum octo. Rostro, quod palmam superabat, aduncitas infra inferiorem mandibulam ad pollicem unum propendebat, latitudo plusquam duorum digitorum, medii praesertim, erat. Color in acie nigrior, alibi corneus ad caeruleum dilutum tendens fusco maculatus. Oculos habebat charopos, quos palpebrae in uno quoque binae, superne et inferne integebant inter nictandum tunica quadam crassa ab infra sursum exporrecta musculo conspicuo, cuius initium haud procul ab e-

A 2

ruptio-

ruptione nervi optici a cerebro erat quamque palpebrae superioris loco a natura datam et ad angulum internum inprimis collocatam, quod cutis capitis ob duritiem in palpebras abire nequeat, creditur instructa, ab angulo maiori ad minorem obducebantur. Humor aqueus in iis copiosus, crystallinus, fessilis, utroque latere compressus et solidus. *Lingua* erat humanae similis, lata, extremo teres, versus radicem duobus utrinque ceu hamatis utrique appendicibus corneis armata. Sinistri pedis posticus *unguis* sex digitos in circumferentia longus erat, dextri quatuor, singulos digitos quatuor semicirculares tabellae, extremos prope ungues integebant, maximo interiori excepto, quem tres duntaxat vestiebant. De ingluvie, oesophago, uentriculo consulat Aldrouandum, qui uolet. *c* Musculos collum mouentes anticos et posticos habebat duodecim seu sex paria, laterales tres. In thoracis utroque latere tres, abdominis quatuor paria, alas mouentes decem, scapulae quatuor, ulnam mouentes sex, eam partem, quae carpo in homine respondet to-

*c Aldrou.
Ornithol.
l. 2. c. 2.*

tidem, crura quinque, tibiam octo, tibiam et digitos plurimos.

Cibus ipsi carnes leporum, gruum, *Nutri-*
anserum, hinnulorum, ceruorum, *mentum*
quos ex decliui praecipites agit et taurorum, quos magno et aulu et astu adgreditur, aliquando fame premente fructus et fruges, ut hac in parte deceptus uideatur *d Aristote-*
les, qui fruges, etiam si in os ingeras, *d Arist.*
respuere asserit, comedit. *A. l. 8. c.*

Oua ad summum tria ponit, si *Genera*
iuuenis est et uegeta, ut plurimum duo, quorum alterum saepissime putre deprehendi testimonio aucupum per octennium nidum explorantium Albertus adfirmat, quae de ouorum uel alterius generis aquila crysaeto uel a chrysaeto alteri aquilae suppositione scribuntur, dubia nimis sunt. Si duo excludit, alterum pullorum eiicit, seu nutricatus difficultate seu, quia minus generosus adparet. Praedam nisi fame coacta sola minime absomit. Imperitur auibis regia magnificentia portio, quae ea spe festantur adulatorum aulicorum ingenia exprimentes.

ARTICVLVS II.

De Haliaeto et Melanaeto.

*Nomen.
et descri-
ptio.*

a Ouid. l. 8.

*Meta-
morphos.*

b Bellonius

de Anib. l.

2. c. 8.

Haliaetus, Haliaetos Phauorino, aquila marina Latinis, nifus, sed non recentiorum, *a* Ouidio dicitur, German. *Meeradler.* Qui a Bellonio *b* exhibetur, magnitudine est milui. *Caro* ei cinerea ad nigrum uergens, fibrosa. *Alarum* ad pedes duos Romanos et digitos undecim extenditur longitudo. *Caput* album et fuscis lineis distinctum. *Rostrum* aquilinum. *Oculi* in medio nigri, in ambitu aurei. *Lingua* fere humana appendice ad radicem utrinque instructa. *Colore* per summa asturis, per ima albo, guttur maculis rufis notatum. *Pectus* pure candidum. *Venter* gutturi colore respondens. *Crura* crassa et squammosa. *Cauda* ad commoditatem uolatus lata. *Pedes* fissi, hamati, cae-

rulei. *Digit*i quatuor per superna ad dimidiam longitudinem squammosi, ad reliquam incisi, per inferna alperiet aculeati tam ualidi, ut flexos uix ulla ui distendas.

Species *aquilarum* marinarum *Differen-*
plures esse uidentur, ex quibus *tiae.*
tum illa est Bellonii, quam testas in cruribus et ungues omnino rotundos habere scribit, tum illa Alberti M. et Anglorum, quae pede est uno anserino et natante, altero fisco et praedae dicato, adipem in cauda gerit, quo guttatim in aqua dimisso pisces attoniti praedae fiunt opportuni.

Habit circa *c* mare, litora *Locus.*
et oras. *c. Ari.*

Cibus ei interdum *d* columbae, interdum aues marinae, quas uniuersas *A. l. 9. c. 32.*
nun-

Aquila
Adler. Arn.

Haliaeetus.
Adler bastard.
Meer Adler

Tab. II

Pygargus.
Weis geschwänzter Adler

Moss Way Entensföse.

Anathuria seu
Morphnos.

Tab. II

Aluco
Aluco
Aluco

Aluco
Aluco
Aluco

Melanctus uel Melanæctus
Aquila Valeria.
Stock arn.

Melanctus.

Aquila Pygargus. alius.

Nu
men
d A
H. 2
e. 48

e Op
l. 2.
e. Al

f Pl
N. l.

e. 3.
Vjus
g. Pl
N. l.
e. 6.
Nom

Descr
prio.

Nom

Descr
prio.

Locus

Nutrimen- nunquam inuadit, singulas, cum e-
mentum. mergentes obseruauit, adgreditur et
d. Aelian. immerfas uel strangulat in humore
H. A. l. 3. uel per summa corripit, sed piscibus
c. 45. praecipue uictitat, quos in sublimi in-
e. Oppian. primis e natantes in altum mare se
l. 2. Ixent. praecipitans aquis pectore discussis
c. Aldr. rapit et interdum pondere uicta de-
 mergitur. Quod de adipe superius
 dictum, quia et testimonio fide di-
 gnorum nititur et pari in ardea pede
 in aquam demissos pisces alliciente
 exemplo comprobatur, fidem uide-
 tur mereri et uiribus narcoticis, qua-
 les seu in torpedine seu in opio seu
 in spiritu uini sentimus, adscriben-
 dum est. Vixit quidam et quidem
 quietus ad septimum sine cibo. De
 f *Plin. H.* ipsius *ortu* miras Plinius, quae, quia
 N. l. 10. mendo non carent, diligentius ex-
 pendi debent.

c. 3. Fel ipsius ad oculorum suffusio-
Vfus. nes et nubeculas cum melle mixtum
g. Plin. H. prodesse scribit Plinius g.

N. l. 29. MELANAETOS, aquila Valeria
c. 6. Hermolao, λαγωφόνος Aristoteli, λα-
Nomen. γωφόνος Hesychio et Phauorino,
 aliis Hyperionis auis dicitur.

Descri- Minor est reliquis nigra, *rostru* ad-
ptio.

unco extremitate nigro caeteris cor-
 neo subcaeruleo. Initium eius supra
 narium foramina membrana quae-
 dam transuersim obuestit. *Vertex*
 ac ceruix obscuro ferrugineo tin-
 guntur. *Oculi* pupilla est nigra, iris
 charopa et ex luteo rufescens. *Dor-*
sum ternis exiguis notulis albicanti-
 bus adspersitur. *Alae* ad ultimam fe-
 re caudam exporriguntur. *Crura* to-
 ta propemodum plumis operiuntur,
 quod nudatum est, id luteum, uix ad
 digiti unius spatium ad pedes patet.

Degit in syluis et montibus. *Victitat* *Locus.*

leporibus, quos sensim in terram *Cicns.*
 delapsa in plana digressos opprimit. *h. Arist. H.*
 Pugnat tamen et cum ceruis animo- *A. l. 9. c.*
 se. Multum puluerem uolatu colle- *32.*
Pugna.

ctum insidens cornibus excutit in
 oculos pennis ora uerberans, donec
 praecipitet in rupem, sed et cum dra-
 cone, oua hic confectatur aquilae
 aniditate malefica, at illa ob hoc ra-
 pit, ubicumque uisum. Ille multi-
 plici nexu alas ligat ita se implicans,
 ut simul decidant. Sola aquilarum *i Plin. H.*
 foetus suos alit, est liberalis, sola *N. l. 10.*
 sine clangore et mummu- *c. 3.*
 ratione.

ARTICVLVS III.

De Pygargo et Morphno.

Nomen. **P**ygargus, Gazae albicilla, hinnu-
 laria aliis melanaeto et morphno
 maior est, at minor perchnoptero.

Descri- Qui ab Aldrouando exhibetur,
ptio. mascululi galli erat magnitudine,
 uertice ac collo dilute castaneo ex ci-
 nereo. *Oculi* pupilla nigerrima, iride
 lutea, *rostru* adunco et paulo, quam
 caeteris aquilis, proportionem habita,
 longiore. *Dorsum* alarumque pars
 superior ferrugineis obscure plumu-
 lis ac subnigris integuntur, ut uenter
 ac femora. *Cauda* ab uropygio ad fi-
 nem usque tota albicat, duae tamen
 pennae minores maioribus incum-
 bentes extremo nigrae sunt. *Tibiae*
 totae fere nudeae, impense luteae ta-
 bellis super interectae. *Ungues* acer-
 rimi.

Locus. *Colit* oppida et campos, plana et
 lucos, syluas et montes nonnun-
 quam. Romae raro uisam ex Sym-
 machi epistolis colligitur. Adoritur

ceruos, ut melanaetus cum hinnu-
 lis, a dextro latere insilit, in oculos in-
 uolat et tamdiu alis percutit, donec
 praecipites agat. Aetitem in nidum
 infert, a quo et is nomen obtinuit. Sed
 in alendo foetu reliquis est difficilior.

Duplex illius *genus* Bellonius re- *Differen-*
 censet. *Vnum* corpore colore inter *tiae.*
 album et cinereum ambiguo, extre-
 mis *alarum* nigris, supina parte tota
 candicans, quod ardeam uolatu re-
 fert, *caput* uersus terram deprimens
 et perdicibus, cuniculis, gallinaceis
 et aliis minutis uolucris uictitat et
 ut plurimum oriente et occidente so-
 le conspicitur. *Alterum* miluo rega-
 li adeo simile, ut, nisi hic et minor es-
 set et uentre intensius albescente,
 (pennas circa uropygium cum supe-
 rioribus candidissimas obtinet) unus
 ab altero non dignosceretur. *Ungues*
 habet atros, crassos et in fornicem
 curuatos. Infestatur alaudas per cam-

pos et cum subbuteone de praeda tam acriter certat, ut uterque alis et pedibus confertis in terram delapsus saepissime aucupibusin praedam cedat.

Nomen.

MORPHNOS, πλάγγος, κλάγγος, *Plin. H. N.* ηττοφόνος et περιφόνος Graecis, naeuia, *H. l. 106. 5.* clanga, planga aut *†* plancus, anataria seu auicida Latinis dicitur.

Descriptio.

a Aristot. H. A. l. 9. Veteres eam *a* magnitudine melanaetum superare et nigro ac sub-

6. 32.

obscuro colore, qui tamen naevis quibusdam interstinguatur, esse scribunt. Homerus alas eius tantum patere, quantum ualuae ostii cuiusdam uiri diuitis, cecinit. Ex recentioribus Aldrouandus nullam se uidisse, cui omnia ueterum competere, fatetur. Turnerus apud Gesnerum nomen hoc balbusardo Anglorum, qui est buteone maior, naeuo in capite albo colore fusco proximo quique ad ripas degit, in terra inter arundineta super aquas nidificat, uolatu non admodum ualet, pisces et cuniculos dilaniat, adscribit. Bellonius auem falconem secuplo maiorem, pedibus caeruleis, digitis oblongis, unguibus patulis, Gallis gerfault

Locus.

dictam et terrestri uenatui adhibitam pro morphno, sed dubius, obtrudit. Saltus conualles et lacus incolit. Aquaticis auibus ut fulicis et anatibus plerumque, saepe et piscibus uiuat. Spectanda dimicatio est, inquit Plinius, *b* aue ad perfugia litorum tendente, maxime si condens arundo sit, aquila inde ictu abigente alae et cum appetit, in lacu cadente umbramque suam nanti sub aqua a litore ostendente, rursus aue in diuersa et, ubi minime se credat expectari, emergente. *Nascitur* ex ossifragis, si Aristoteli credimus.

Morphno CONGENER Aldrouandus appellat aquilam sibi missam, cuius magnitudo galli gallinacei erat. Color totius ferrugineus, rostrum deorsum recta propemodum tendens membranula lutea capiti coniunctum. Extremae alae uersus uentrem maculis oualibus insignitae, remiges extremo apice albicantes. Crura hirsuta et albis notis e Baetico adpersa digiti superne squammis, inferne tabellis seu annulis instructae.

Generatio.

ARTICVLVS IV.

De Percnoptero et Ossifraga.

Nomen.

Percnopteros, qui et cypaetos uel hypaetos, aegyptias et oripelargus dicitur.

Descriptio.

Breuitate a ueteribus, diuersim a neotericis describitur. Aristoteli est capite albicante, corpore, quam caeterae dictae maiore, sed breuioribus alis, longiore cauda, uulturis referens. Aldrouandus binos eiusdem icones exhibet. Prior chrysaeto non multo minor habet corpus coloris castanei ad nigrum uergentis, rostrum mediotenus rectum, extremo in uncum insignem curuatum, principio iuxta frontem album, caetera nigrum. Caput subalbidum ad fuscum uergens. Oculos iride subalbida, pupilla nigra. Collum dimidia fere parte eaque superiore propemodum caluum et paucissimis iisque exilibus plumulis confutum, candicans, ad cuius finem medio prope collo instar pilorum quorundam hirsuto-

rum ac crispiorum, plumulae uelutifetae oblongae supra ceteras plumas extabant. In tergo ueluticucullus quidam ad medium usque protensus in acutum finem, uelut triangulum quendam definebat. Alter ignauus, colore pennarum totius fere corporis erat fusco ad castaneum obscurum uergente, quem in ultimo collo nonnihil albicantium ordo continuus, angulum acutum in dorsum exeuntem constituens, qui ueluti cuculli humeris inducti basis erat, distinguebat. Capite ad occiput usque caluo ita, ut pennae post uerbum surrectae cuculli speciem exhiberet. Bellonius auem Gallis busard dictam, buteone maiorem, coloris nigri, alis breuibus ignauam cypaetum uult esse. Gesnerus aliam ciconiae forma et coloribus similem. Frigoris impatientem, corporis intense calidi, carniuoram, sed pisces respuentem, quae

qua-

Perisoreus
montanus

Falco
naumanni

Corvus
caurinus

Corvus
caurinus

Offragus.
bain brecher.

Morphno. congener.

Hieropus. aquila
Species.

Perinopteror. Aquila peregrina

Avus Sighica.

Chrysastor
Bellonij.

Mittelnachtlicher
Adler.

Loch

Nat
ment
a Ari
Al. 9

Nom

Des
ptio.
b Ari
Al. 8

c. Plin
N. 1.

quatuor horas uno loco sedebat et solem aliquando splendentem intuebatur, si non gypaetum, ex altero saltem parente natum credit.

Locus. *Incolit* lucos et plana, ut plurimum montes quandoque in Syria et Aegypto maxime inuenitur.

Nutrimen-
mentum. *Cibus* soli inter aquilas a cadauera. Grauis enim et ad rapinam iners a coruo caeterisque id genus alitibus uerberatus fugatur, capitur. Muribus quoque circa Gazaram Aegypti urbem uiſitat. Pullos statim parere Aelianus auditione se recepisse scribit. Auicenna fel eius destillatum cum oleo uiolaceo ad aurium dolorem et tinnitum, finum ad abortum commendat.

Nomen. OSSIFRAGA et Ossifragus, Graecis *Φῶνς*, Aristoteli *Φῶν*. Harpa quoque Sanqualis et immusculus dicitur.

Descriptio. Aristoteles b de ea: ossifragae magnitudo maior est, quam aquilae (chrysaeto nempe excepto.) Color ex cinere albicans. Parum oculis ualeat.

Nubecula enim eos habet oblaesos. Quae ab Aldrouando exhibetur, quatuor dodrantes et medium erat longa, nouem alis extensis spithamas lata, libras undecim pendens. Plumae totius corporis sub albo, fusco et ferrugineo colore uariabant. Cutem proxime uestientes molliculae et candidissimae erant, remiges ex toto ad castaneum tendebant. Caput et collum angustis et oblongis pennis rigeat. Rostrum ei duos digitos latum, palmum longum, subnigrum, e corneo fuscum, ab initio membrana quadam ultra narium foramina protensa marginibus suis literam s. exprimente tectum, ita aduncum, ut uncus solus pollicem latum adaequaret. Lingua humanae simillima, lato apice, hamatis utrinque duris et corneis adpendicibus, membranula tenui ad inferiorem mandibulam connexa. Mandibula inferior canalis instar excauata, palatum medio rimam quandam exhibebat, per quam pituita a capite destillabat. De mento plumulae tenues uillorum instar ad barbae speciem, quod ossifragae c. Plin. H. N. l. 10. Plinius tribuit, propendunt. Crura fuscis plumulis aliquantulum fulue-

ſcentibus fere tota obtegebantur.

Ungues nigerrimi prae atrore splendebant et semi-circulum ad amussim repraesentabant. Substantia ipsorum intus alba et ossea, foris fusco cortice intecta erat. Duodecim caudae pennae albo et nigro maculabantur, intus albae, extus fuscae. Et haec externarum partium ratio est. Interna si attendantur, uuea, quae homini in pupilla perforatur, tenuissimam quandam membranulam pupillae praetensam habebat unde, ut Philosophus notauit, minus uisu pollet. Pars, quae iridis ambitu clauditur, ne prorsus uisio praepediretur, subtilissima, *ἀργαῖος* et pellucida erat. Abdomen pinguedine copiosa redundabat. Lien illi rotundae figurae, uentriculi corpus membranosum, fundo superiori orificio latius ingluuie carens, quod de sua ossifraga Plinius, cuius uicem oesophagus, simul atque iugulum transiit, paulatim ad uentriculum usque dilatatus, gerere uidebatur. Vesicae fellis nullum cum epate consortium hoc sub uentriculo multo immersum erat adipi. Uterus crasso corpore, pyri forma, semine plenus. Vropygium medii pugni crassitudine et adiposum conspiciebatur etc. Ad huius genus Bellonii illa, quae corpulentia, colore et specie milui est, duabus maculis nigris ad alarum latera notata, capite accipitris stellaris, cruribus et pedibus uulturinis etc. non pertinet: sed illa, quae in comitatu Tyrolensi, colore accipitrum in dorso, in uentre albicante, orgyiae distentis alis latitudine, rupicapras ex alto ad montes praecipitat et frustra ossium etiam maiuscula deglutit, referri huc potest: ut et illa, quam Gesnerus plumis albis, capite nudo et flauo, faxis iniecta ossa confringentem amici uerbis describit.

Cibus ipsi rupicaprae, hinnuli, canes uenatici, anguillae, cuius frustra in dissecto uentriculo inuenta tam acuti foetoris erant, ut spectatores in animi fere deliquium conicerentur.

Probe foedificat, ut pullos suos et aquilae, quos ista nido uolandi facultatem adeptos et edaciusculos ei cit,

Genera-
tio.
† Arist. H.
Al. 9 c. 34.

cit, nutrit et abreptos *λεγέως* deflet. Vultures minores ex iis progenerari et ex iis magnos, qui omnino non generent, scribit *d* Plinius.

d Plin. H. N. l. 10. c. 3.

Antipathia.

e Lucr. l. 5.

Vox.

Vsus.

Pugnat cum uipera et sauciata herba soncho simili sibi medetur.

Voces alias alio in tempore iacit.

Vsum si spectes, fel eius cum mel-lepotum *f* leucen curat, sterminus ari-dum tritum concoctionem promo-uet. Venter potus calculos pellit. Intestini extremum ad alligatum col-licam sistit. Os ad coxam su-spensum uarices sanat.

f Plin. N. l. 30. c. 7.

ARTICVLVS V.

De Anopaea, Aquila alba, Aquila heteropode et Scythica Aue.

Anopaea fit in Homero Odys. i. mentio, quae quibusdam est *αφαις* inuisibilis seu *άνωφαις* id est fursum euecta. Alii *πανόπαια* scribunt et hirundinem intelligunt.

AQVILA ALBA seu cygnea magnitudine est chrysaeti, candoris niuei, in rupibus circa Rhenum inuenitur. Leporum, cuniculorum, porcellorum et piscium uenatu uiuit et uolatu tarda est.

HETEROPOS Gesneri, sinistrum crus caeruleum, dextrum fuscum albicans habet, de caetero pectus, collum et uenter fusca sunt punctis nigricantibus maculosa. Capitis et ceruicis pennaerigent. Oculi subru-

bent, dorsi initium circa alarum summities in gibbum attollitur.

DE SCYTHICA aue ita *a* Aristoteles: in Scythia genus auium otides. Haec duos pullos parit. Ovis non incubat, sed in pelle leporis aut uulpis impositos pullos relinquit. Obseruat in summa arbore, an adsit, qui pullos subripiat. Quod si quis ascendat, pugnatet uerberat alis, ut aquilae. Olaus M. oculatus testis utriusque historiam confirmat, quam Albert. M. falsi insinulat.

NB. Ad aquilas pertinent itz-quantitli et tlacoquantili Indorum, uide infra mantissam

Nº. I.

TITVLVS. II.

De Vulturibus.

CAPVT PRIMVM.

De Vulturibus in genere.

Nomen.

Vulturis nomine intelligitur, quae Graecis *γύψ*, *γύπας*, *διανός*, *αργυπίος*, Latinis etiam uulturius, a tardo forsan uolatu et per periphrasin auis Titii, torua, auida, magna, Palatina, Caucasea dicitur. Lycophron *a* eas olores rapaces, Hermogenes *ράπας* *ἐμψύχας*, seu sepulcra animata uocat.

a Lycophr. in Casandra.

Descriptio.

Toto corpore aquilam fere imitatur illamque sesquialtera proportionem, si Bellonio credendum, excedit nec tamen, quod in rapacium genere solemne, marem foemina magnitudine superat. *Rostrum* ipsi obuncum, oculi truculenti, quatuor apud Philenarium spiracula, unde *τετράπνοος*, quod fabulosum est. *Collum* implume seu potius capitis plumae ita bre-

ues, si cum aquilis conferantur, ut implumes uideantur. *Guttur* longitudine et capacitate, quod propendens ante uentrem ingluuius ostendit, insigne, sub quo spatium palmi latitudine, non tam plumis, quam pilis, rufis uitulinis simillimis, instar lenissimi cuiusdam uelleris, omni scapo calami destitutis uestitur. *Alarum* incumbens corpori pars leni tota uellere, quod soli inter rapaces peculiare integitur. *Crura* tota ad pedes plumosa contra gelu et frigus munimentum. *Vngues* adunci.

Sedes in altissimorum montium iugis ponere *b* Aristoteles, *c* Plinius et *d* Homerus sunt auctores. Poetae Caucaesas uocant. A recentioribus in Creta, Zacyntho, Apen-

Locuti. Arist. A. l. 6. c. Plin. N. l. 10. cap. 7.